

ORGANIZIRANJE JEKLARSKIH DELAVCEV SE LEPO RAZVIJA.

ČLANSTVO ORGANIZACIJE NARASČA.

Jeklarški delavci razumejo položaj.

Pittsburg, Pa. — Med jeklarškimi in železarskimi delavci je veliko zanimanje za strokovno organizacijo, ki je pravzaprav le stavka končala, da ni bila podpisana pogodba z jeklarškimi podjetniki.

Zdaj jeklarški delavci zopet obdržujejo shode v jeklarških okrajih, v katerih je bilo ob času stavke prepovedano obdržati shode. Mnogi jeklarški delavci, ki so ob času stavke zapustili strokovno organizacijo, prihajajo zdaj nazaj tja, kajti spregledali so, da so njih interesi najboljše zavarovani, če so organizirani.

Ta pojav dokazuje, da jeklarški delavci razumejo položaj in se zavedajo, zakaj so se vrnili na delo, ne da bi bila podpisana pogodba s podjetniki.

Ves svet ve, da je bila stavka valjena jeklarškim delavcem. Tega dejstva se ne zavedajo le jeklarške kompanije in njih golo orodje, ki je delalo z vsemi sredstvi na to, da ne pride do pogajanja med zastopniki jeklarških delavcev in podjetnikov. Delavci se si to početje dobro zapomnili in zdaj, ko je prišel čas za organizatorično delo, so na delu za svoje organizacijo, kot so bili pred stavko.

Velik del krivde, da ni prišlo do pogodbe med jeklarškimi delavci in podjetniki, odpade na velebitniško časopisje, ki je skozi tedne prinašalo po cele kolone pravilje o komunistih in boljševikih. Kdor trezno zdaj preudari položaj, lahko spozna, da so bile te praviljice vržene v javnost, ko je šla jeklarškim magnatom najbolj trda, da tako zasakajo javno mnenje na podjetniško stran. Jeklarški trust je z milijoni, ki so jih prigarali delavci, ustanovil poseben tiskovni biro, ker se je zavedal, kakšno moč tvori dobro organiziran tisk. Seveda niso delavci verjeli tem praviljicam, ki so imele nasuti javnosti penek, da ne spozna resnice, zakaj da gre.

Delavci so vedeli, da gre za priznanje organizacije v stavki in za zboljšanje življenjskih jeklarških delavcev, da ni stavka jeklarških in železarskih delavcev v najmanjšem stiku z boljševizmom, anarhizmom in komunizmom, ali ust niso mogli zamažati lažnjivega tiskovnega biroja jeklarških podjetnikov, ker imajo svojih dnevnikov v angleščini v velikih ameriških mestih.

Delavci so se bojevali za priznanje svoje organizacije in zboljšanje življenjskih razmer z odprtim vezirjem, ker je bila resnica na njih strani. Podjetniki so se pa poslužili laži s pomočjo svojega tiskovnega biroja, da prepričajo pogodbo z delavci. Pri tem boju so jih pa podpirali v Pennsylvaniji v raznih krajih še lokalne oblasti, da tako prisilijo delavce nazaj na staro tlo, da zopet garajo po dvanaest in štirinajst ur na dan. Jeklarški delavci so vse dobro vedeli, toda v njih sredi ni ugasilno upanje, da končno le zmagojo.

Vrnilo se je na delo z zavestjo, da je treba organizacijo spopolniti, razširiti je treba delavski tisk, poglobiti je treba med delavci misel, da morajo biti delavci organizirani strokovno, gospodarsko in politično in lažnjivi tiskovni biroji jim ne bodo mogli zastaviti poti, ki vodi do boljših življenjskih razmer.

Vse to je delavce naučila zadnja jeklarška stavka, kajti opazovali so vse dogodke in jih razumeli.

PAPEŽ JE IZOBČIL UPORNE KATOLIŠKE DUHOVNE NA ČESKEM.

Rim, 2. feb. — Papež je izobčil iz katoliške cerkve reformistične duhovnike na Češkem, ki so organizirali čehoslovaško narodno katoliško cerkev in se s tem ločili od Rima. Spor z duhovni se je začel, ko so se oženili, papež jim je pa prepovedal ženitev in vsled tega so se ločili od Vatikana.

POLICIJA PRIJELA ZEM-LJIŠČNEGA SLEPARJA.

OSLEPARIL JE TUJEZEMSKE DELAVCE ZA TRDO ZASLUŽENE GROŠE.

Med žrtvami tega sleparja so tudi jugoslovanski delavci.

Pittsburgh, Pa. — Na zahtevo tukajšnjih oblasti so aretirali nevarnega zemljiščnega sleparja Chedonir von Foersterja, ki je osleparil tujezemske delavce v pitsburškem distriktu za približno devet sto tisoč dolarjev. Aretacija je bila izvršena v Chicagu in čikaška policija, ki je prišla tega ptička, pravi, da je bila aretacija izvršena ravno ob pravih časih, ker je ptiček mislil odleteti v Mehiko, odkoder bi poletel v Nemčijo.

Foerster je bil navadno znan med ljudstvom pod imenom "grof". In ker so tujezemski delavci s sabo prinesli še precej spoštovanja do grofov, ker niso vedeli, da so med temi ljudmi sleparji, je bilo Foersterju igrača, da si je pridobil zaupanje tujezemskih delavcev. Prodajal je mestna stavbišča italijanskim, slovaškim, poljskim in jugoslovanskim delavcem. Njegova navedba je bila, če je stavbišče prodal Italijanu, da ga je kasneje prodal Slovence ali Hrvat, kasneje pa zopet Slovaku, Poljaku ali pa Srbu. Tako je navadno vsako stavbišče prodal po enkrat, dvakrat ali pa večkrat, kakor so bile zanj šanse ugodne. Reklamo je delal na ta način, da je rekel, da bodo v bližini gradili velike tovarne, ki bodo dajale tisočim delavcem zaslužek. Ko je Amerika stopila v vojno, je "grof" kupil veliko zemljišče blizu ladjedelnice na Hog Islandu. Stavbišča je prodal do \$1,000 in skupil je zanje okoli pol milijona dolarjev, dasiravno je bil svet večinoma navadno močvirje.

"Grof" je prodajal svet tudi Rusom, Madžarom, Latvinom in drugim tujezemskim delavcem, ogibal se je le Američanov, ker je vedel, če se loti njih, da pride njegova sleparija kmalu na dan.

Po izjavi detektivov, ki so bili temu ptičku na sledi, ni izdajal kupnih pogodb, če je pa kdo zahteval, da se kupna pogodba zane v zemljiščno knjigo, je pa za to računil posebej sto deset dolarjev. Po izjavi pregledovalcev knjig je bilo vsako stavbišče prodano večkrat, toda knjige so izkazovale le dve postojanki: nakup zemljišča in vključen dolg (mortgage) na zemljišče.

Von Foerster je imel pisarne v Bakewellovem poslopju v Pittsburghu, Garyju, Ind., New Yorku, Newarku, Chicagu, Pullmanu, O. Huntingtonu, W. Va., Chisholmu, Minn., Bolivarju in Butlerju, Pa. Bil je predsednik raznih zemljiških kompanij, ki so po poročilu v Gazette Times v Pittsburghu nosile sledeča imena: United States Real Estate Company of Pennsylvania, The Land Refunding Company of New York, The Land Value Refunding Company of Denver, Iola Park Real Estate Company of Gloucester, N. J., Butler High Fields Real Estate kompanija in Gary Third Sub-Division Real Estate Company of Gary, Ind.

(Dalje na 3. strani.)

EDISON IN TESLA D ZVEZI Z MARSON.

Pariška Akademija znanosti je razpisala \$20,000 onemu, ki pošlje prvo depešo in prejme odgovor.

AMERIČAN PRVI, DA BO OČIVAL Z MARSON V ENEM LETU.

Washington, D. C. — Dr. James Harris Rogers, ki je med vojno iznašel podmorski in podzemeljski brezžični brzojav in kateri je vse svoje življenje posvetil študijam električnih valov, je izjavil zadnje dni, da bo brezžična komunikacija z Marsom etablišana v enem letu. On sam bo poskušal poslati depešo in še več — pričel bo učiti Marsane našega jezika.

Rogers je izjavil: "Uglasil bom moj prejemni aparat na 100,000 metrov daljave in upam, da prejem signal z drugega planeta. Vse to, kar se zdaj govori in piše o občevanju z drugimi planeti, je seveda spekulacija. Znano pa je, da pošiljanje brzojavke z drugega planeta zavisi ne samo od moči oddajnega temveč tudi od prejemnega aparata. Elektromagnetni valovi potujejo skozi eter s hitrostjo svetlobe, torej 188,000 milijonov milj na sekundo. Marconi pravi, da so dozdene signale z Marsa ujeli le tisti aparati, ki so uglašeni na 100,000 metrov. Nadaljša valovna črta, ki jo rabimo pri brezžičnem brzojavanju, je 17,000 metrov."

Rogers prvi dalje, da po prejemu pozitivne depeše z Marsa ali z Venere se bomo morali naučiti jezika pošiljateljev, ali pa bomo mi morali naučiti njihov našega jezika, ker drugače se ne bomo razumeli. On bo poskušal učiti Marsane ali Venerijce najprej naših števil in potem abecede.

Pariz, 2. feb. — Francoska Akademija znanosti vsakakor smatra, da so komunikacije z drugimi planeti možne, kajti izjavila je, da bo razsojala o nagradi \$20,000 onemu, ki prvi pošlje brezžično depešo na drugi planet in prejme odgovor. Akademija se ni nikdar še vtikala v reči, o katerih je smatrala, da ne pomenijo drugo kot izgubo časa.

Washington, D. C. — Thomas A. Edison, znan iznajditelj neštevitih stvari na polju elektrike, je izjavil te dni v posebnem intervjuju, da nikakor ne zametava teorije Marconija, da ne bi misteriozni signali prihajali z drugega planeta. To je mogoče. Edison je rekel: "O tej stvari sem že dosti razmišljal in lahko omenim majhno osebno izkušnjo. Ko sem enkrat sedel na velikem kupu železne rude v Orangu, sem opazil, da je prišla igla na kompasu, katerega vedno nosim pri sebi, nenavadno skakati. To me je iznenadilo in takoj mi je padla misel v glavo, da ima ta pojav opraviti s signali iz zunanjih sfer naše zemlje. Ideja mi ni dala miru in sugeriral sem, da se zgradi postaja z magnetno iglo kje na polju železnih rudnikov v Michiganu in v nadi, da velika masa železa privabi magnetne signale iz medplanetnega prostora."

Vsekakor ne smemo dvomiti o vprašanju, da bitja na drugih planetih skušajo občeovati z nami in nam dajejo znamenja. Bili so časi, ko se to ni verjelo niti med znanstveniki, toda Marconi je dokazal, da brezžične depeše lahko potujejo skozi ozračje; dokazal je znanstveno in komercialno. Zakaj bi potem dvomili, da brezžične depeše ravno tako lahko potujejo skozi eter kakor skozi ozračje?

Pošiljanje in prejemanje brzojav z drugih planetov se doseže s kooperacijo astronomov in telegrafov v brezžičnem brzojavanju. Gotovo pa je, da za dosego tega cilja bo treba boljših in močnejših aparatov kakor jih imamo danes. Nepobitni fakt je, da so (Dalje na 3. strani.)

TRESOMER JE ZABELEŽIL POTRES V DALJAVI 3800 MILJ.

Chicago, Ill. — Tresomer (seismograf) na čikaški univerzi je večeraj zjutraj zabeležil silni potres, ki se je moral pripetiti 3300 do 3800 milj daleč od tukaj. Opazovalci pravijo, da je potres moral biti hujši kakor zadnji, ki se je v Mehiki. Tresomer je beležil potresne sunkke od šest do devet ure zjutraj.

VSA JUGOSLAVIJA PROTESTIRA PROTI ITALIJI.

Brutalno italijansko početje z Jugoslovani v Dalmaciji.

NOV POSLANIK PRIDE V WASHINGTON.

London, 2. feb. — Z Dunaja poročajo, da je jugoslovanska vlada imenovala Jovana Jovanovića poslanikom v Združenih državah.

Belgrad, 29. jan. — (Po ur. bir. SHS v Washingtonu). — Ultimatum treh zavezniških sil — Anglije, Francije in Italije — da mora Jugoslavija takoj odgovoriti, če sprejme njihov zahtev, da se rešitev jadranskega vprašanja, je izval veliko ogorčenje po vsej Jugoslaviji. Dan za dnem se vse protestni shodi in demonstracije proti omenjenim trem silam in vlada prejema dnevno telegrame iz vseh krajev, ki zahtevajo, da mora zavreči vsak kompromis in načrt, ki ne nudi pravične rešitve jadranskega vprašanja.

Vse časopise v Jugoslaviji je posvetilo zavezniškemu ultimatu največjo pozornost in soglasno pobija zahteve in načrt Italije. Belgradska "Demokracija" n. pr. piše, da je zdaj jasno, da ni bila mirovna konferenca v Parizu nič boljša od prejšnjih mirovnih konferenc, ki so se vršile v Evropi v preteklih sto letih. Vsa Jugoslavija napeto pričakuje, kak odgovor bodo dale Združene države na zavezniški ultimati.

Belgrad, 29. jan. — (Po ur. bir. roju SHS v Washingtonu). — Iz Spleta poročajo: Italijani so aretirali okrog 200 Hrvatov v Kninu in jih odvlekli uklenjene na rokah in nogah iz Šibenika v Zader, kjer jih mislijo postaviti pred svoje vojno sodišče. Edini "zločin" jetnikov je, da so na bojiščih prepevali domače pesmi in streljali iz pušk po starem božjem običaju. — Prebivalci v Zlozevu (Dalmacija) so pred nekaj dnevi razobesili jugoslovansko zastavo. Takoj nato je prišla 7 vas patrolja karabinarjev, ki je prišla dva Hrvata in ju odpeljala v Zader pred vojno sodišče. — Telegrami, datirani iz Valone in objavljeni v rimskih listih o gibanju jugoslovanskih čet v Albaniji in o spopadih s Črnogorci, so izmišljeni.

VELIKA ZALOGA ŽGANJA ZASEJENA.

Chicago, Ill. — Zvezni uradniki so zaplenili v kleti Michael Kladyermiana štiri in dvajset stožev žganja in celo vrsto velikih in majhnih kotlov za kuhanje žganja.

MEHIKANSKI SO OPROSTILI AMERIŠKA LETALCA.

San Antonio, Tex. — Ameriška letalca in lajtnanta E. F. Davis in G. Grimes, ki sta se spustila s letalom na tla blizu Guercera, sta bila na povelje mehiškega generala Reynaldo Garza izpuščena, da se vrne v Združene države.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo deloma oblačno in mrzlo. Severni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: najvišja 39, najnižja 28. Solčni izhod ob 7.02, zahod ob 5.02.

RUSKA VLADA SPREJELA PONUDDO ZA TRGOVINO.

Rumunski in maloruski imperialisti mešetarijo za ofenzivo proti Rusiji za dobro plačilo. Kolčak bo odpeljan v Moskvo.

Pariz, 2. feb. — Tukajšnji odbor ruskih kooperativnih društev je prejel dovoljenje od sovjetske vlade v Moskvi, da sme trgovati s tujimi državami. Tozadnja nota iz Moskve se glasi: "Sovjetska vlada dovoljuje centralni uniji ruskih kooperativ, da stopi v trgovske zveze s kooperativami ali s kakršnikoli trgovskimi tvrdkami v zapadni Evropi, Ameriki in v drugih državah. Sovjetska vlada daje centralni uniji vse garancije za varstvo blaga, ki ga bodo uvažala in izvažala kooperativna društva. Sovjetska vlada dalje daje prost in neoviran vstop v Rusijo in odhod iz Rusije vsem zastopnikom, katerih imena namerajo centralni ruski kooperativni društva v Evropi. Centralna unija je pripravljena takoj za izmenjavanje blaga."

Pariz, 2. feb. — Rumunski so apelirali na zaveznike, posebno na Anglije, za orožje in strelivo, ki ga potrebujejo za vojno proti ruskim boljševikom. Rumunija obljublja, da prične ofenzivo proti sovjetski Rusiji pod pogoj, ako zavezniški podaljšajo oborožbo po soji, priznajo aneksijo Besarabije, omeje zahteve Jugoslavije po ozemlju v Banatu in pregovorijo Wilsona, da bo reka Tisa bodoča meja med Ogrsko in Rumunsko. Drugi pogoj rumunske vlade je, da mora tudi Poljska istočasno prirediti ofenzivo proti sovjetski Rusiji.

Na drugi strani je general Avramcu proti vsaki vojni in zahtevi miru v boljševiki ter demobilizacijo rumunske armade. Rumunska vlada je odgovorila na popularne gibanje za mir s obsednim stanjem, da lahko zatira protivno časopisje in meče govorilce v zapor.

Z Dunaja je prišla vest, da je odotna ukrajinska misija, ki za stopa propadli direktorji v Kijevu, tudi apelirala na zaveznike, da naj pošlje pomoč v obliki orožja in municije proti boljševikom, oziroma naj zavezniški oborože 100,000 ukrajinskih vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v Italiji in drugod, ter jih naj izkrenajo v Odesk. Kot plačilo za ofenzivo proti boljševikom zahteva ukrajinska buržoazija, da Poljski izpraznijo zasedene ukrajinske in galicijske pokrajine.

London, 2. feb. — "Daily Mail" je prejel poročilo s kitajsko-sibirskimi mejami, da bo sovjetski Irkutski organiziral posebni revolucionarni tribunal, ki bo zaslišal in sodil Kolčaka, bivšega "vseruskega vladarja" v Sibiriji. Druga vest iz vzhodne Sibirije se glasi, da boljševiki pošljejo Kolčaka v Moskvo, kjer se bo zagovarjal pred revolucionarnim sodiščem. Poročajo, da v tem trenutku nesprenjeto. Zlati rudniki ob reki Leni so socializirani.

Iz Moskve poročajo, da je bil v Revalu aretirani general Balakovič, ki je dal pred nekaj dnevi zapreti generala Judentša. Balakovič so zaprli estonske oblasti na zahtevo zaveznikov. — Dalje javljajo iz Moskve, da je poljska divizija v Sibiriji rebelirala, pobila častnike in se pridružila boljševikom. Čete generala Stenova tudi desertirajo in stopajo na stran rdeče armade.

London, 2. feb. — Danes je dospelo sledeče uradno poročilo iz Moskve: Na sibirski fronti so naše čete okupirale Nižnjudinsk; v jet je bil ves drugi slovaški bataljon in pet oklopnih vlakov je bilo vplenjenih. Sovržnik beži v največjem neredu proti vzhodu.

ALI DOBIMO SPOŠNO VOJAŠKO VEŽBANJE?

SENAT JE RAZDELJEN V DVA TABORA GLEDE NA VPRASANJA.

Odpor proti splošnemu vojaškemu vežbanju je velik.

Washington, D. C. — Pred senatom je predloga za splošno vežbanje, o kateri se pa ne more reči, da bo sprejeta, kajti opozicije proti nji je precej velika. Še celo gen. Pershing je priporočil v nekem svojem govoru nekaj drugega, ki naj nadomesti splošno vojaško vežbanje, čeprav je kot vojak naklonjen postavam, ki povečujejo moč ameriške vojske.

Opozicionalci nasprotujejo splošnemu vojaškemu vežbanju in raznih razlogov.

Na jugu nasprotujejo splošnemu vojaškemu vežbanju, ker ne vedo, da se zamorec izurijo v rabi orožja.

Farmarji na srednjem zapadu so principijski nasprotniki splošnega vojaškega vežbanja in pravijo, da je splošno vojaško vežbanje militarizem v Ameriki.

Drugi opozicionalci pravijo, da bo splošno vežbanje postalo veliko finančno breme za Združene države.

Nekateri opozicionalci pa pravijo, da je boljše za Združene države, če so pripravljene industrijalno kot pa da se uvede splošno vojaško vežbanje. Zadnja svetovna vojna, je pokazala, da so priprave v industriji več vredne, kot pa splošno vojaško vežbanje. Senatorji niso glede splošnega vežbanja edini in mnogi senatorji zahtevajo, da se to vprašanje odloži.

Neki radoveden častnik je hotel okoli senatorjev, da izve kakšno je mnenje senatorjev glede tega vprašanja. Obhodil je okoli osemdeset odstotkov senatorjev in izvedel je sledeče: Za splošno vojaško vežbanje je trideset republikancev in šest demokratov, proti splošnemu vojaškemu vežbanju je pa devet republikancev in pet in dvajset demokratov. Za ali republikance in devetnajst demokratov se pa ne ve, kako bodo glasovali. Že ta razvrstitev senatorjev dokazuje, da pride do ostrih debat v senatu, kadar pride predloga na dnevni red.

OBRAVNAVA PROTI DEPORTERJEM V ARIZONI.

Tomlstone, Ariz. — V ponedeljek je prišla obravnava proti tujarskim baronom in njihovim prijateljem, ki so 12. julija 1917 deportirali 1186 stavkajočih rudarjev iz Bisbeeja. Več kot 200 obtožencev se mora zagovarjati radi tega čina. Obravnava bo vsekakor zanimiva.

ŠKUNA SE JE POKEZNILA.

Savannah, Ga. — Španska škuna "San Post" je nasledila štiri milje proč od Doboyškega svetilnika. Vlačilna ladja so takoj prihitela na pomoč, toda o močviti niso našli sledi. Morje je vzhvalno in škuna razpada na kose.

Največjem neredu proti vzhodu. — Na južni fronti so naše čete vzle Gorlas in celo vrsto vasi 30 milj zapadno od Elizabetgrada. Sovražnik se je moral umakniti s polotoka Čergansk z velikimi izgubami.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Januarja 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevno posredoval naročnik. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PREOSTANKI IZ SREDNJEGA VEKA.

V srednjem veku so imeli postave, ki se določale, kako je treba častiti Boga, da so znanstvena odkritja delo hudiča, ki hodi po svetu, da zapelje ljudi. Imeli so posebno sodišča, ki so sodila krivoverce in čarovnice. Če obtoženec ni priznal dejanja ali krivde, so ga mučili, dokler ni priznal, kar so želeli sodniki. Če je obtoženec kljub neznosnim mukam molčal in trdil, da je nedolžen, so rekli, da mu pomaga hudič prenašati muke in obsodili so ga vseeno na grozovito smrt.

Ta doba je seveda za nami, a njen duh je še tukaj, ki narekuje postave, ki so ravnotako ozkosrčne, kot so bile v srednjem veku. Mestni očetje v Sheridanu, ki se nahaja v državi Wyoming, so sprejeli postavu, ki določa sto dolarjev denarne globe za plesalec, če se ne ravna po predpisih, ki jih je izdal mestni svet. Če prideta plesalec in plesalka približno z njunimi lici, sta že izvršila kaznjivo dejanje. Ako se dotikata z lici, sta izvršila še bolj kaznjivo dejanje. Prepovedano je tudi položiti roko plesalki okoli vratu, ali pa narobe. Če bi kdo plesal na pr. mazurko skakaje po starem običaju, je izvršil kaznjivo dejanje in pride pred sodišče.

Skoda je, da določba ne pove, kako daleč se smeta plesalec in plesalka približati z lici, koliko palcev mora meriti razdalja med njunimi lici in kdo bo meril to razdaljo, dokler pleše par, da bi bila taka določba še bolj smešna, kot je, in bi bolj določno povedala, da nekateri ljudje žive s svojim duhom še vedno v času protestantovskega puritanizma, ko je bilo možu prepovedano poljubiti svojo soprogo na nedeljo.

Po našem mnenju so ljudje, ki vidijo greh v tem, če se plesalka in plesalec pri plesu približata z njunimi lici drug drugemu, zelo pokvarjeni, kajti ljudje s čistim srcem se ne spodtikajo nad takimi reči. Le kdor je umazan v svojem srcu, vidi umazanost tudi v srcu svojega bližnjaka.

Ali take postave govore, kam plovemo. Prišla je prohibicija, za njo je pričela agitacija proti tobaku, zdaj pa imamo že postave, ki zapovedujejo plesalki in plesalec, kako velika mora biti razdalja med njunimi lici, kadar plešeta. Zadnja postava je bila sprejeta seveda v majhnem mestu tam na zapadu, ali prohibicija tudi ni prišla čez noč. Če ljudstvo ne bo protestiralo proti takim postavam in zahtevalo, da se preklicajo, bomo dobili postave, ki bodo natančno določale, kaj smemo jesti in kako se oblačiti. Fanatiki bodo skušali napraviti iz države velik kloster, v katerem bodo ljudje živeli kot nekdanji spokorniki, o katerih nam pripovedujejo verske legende, da so trpinčili sami sebe, ker so mislili, da s takim počestjem služijo Bogu. Spokorniki so tako živeli iz proste volje, nihče jim ni ukazal, da naj se preživljajo s sladkimi koreninami in bičajo sebe. Današnji fanatiki pa hočejo svojo voljo vsiliti drugim ljudem, ki imajo zdravo človeško pamet in po tej pameti tudi žive. Prav nič bi ne škodilo, če bi take fanatike polovili in jih oddali v oskrbo zdravnikom, ki opravljajo svoje zdravniško delo v norišnicah.

Kam gre denar, ki ga vplačajo avtomobilisti? — Avtomobil je v današnjih dneh postal tako popularno transportno sredstvo, da se jim peš človek komaj umika na deželnih cestah. Vsak avtomobilist plača poseben davek, da dobi oblastveno dovoljenje. Ko se je uvedel ta davek, so rekli, da bodo s tem denarjem gradili nove ceste in popravljali stare ceste. V državi Illinois so v par letih nabrali okoli dvanajst milijonov dolarjev tega davka. Ali v državi Illinois so ob deževnem vremenu ceste tako blatne, da se človek skoraj pogrezne do kolen v blato, ob suhem vremenu pa tako prašne, da so zavite v meglo prahu, če drdajo po njih avtomobili. Izjeme so le okoli nekaterih večjih mest. Ta denar zdaj leži lepo naložen, mesto da se uporabi za gradnjo cest. Privatni bankirji plačujejo državi le po dva od sto obresti, medtem ko sami posojujejo denar drugim po šest od sto.

Ljudstvo vprašuje zategadelj, če je bil davek za avtomobiliste radi tega uveden, da ga lahko prejema privatne banke proti nizkim obrestim, same ga pa posujejo proti visokim obrestim, ali radi tega, da se zgrade deželne ceste?

DOPISI.

Madrid, Ia. — Ko se je poravnal spor med organiziranimi premogarji in lastniki rogov so obratovali premogorovi v tukajšnji okolici okrog štiri tedne vsaki dan in s polno paro. Sedaj nam pa že obljubujejo, da bomo imeli kak dan neprostovoljnih počitnic. Kajti premogovne družbe skrbijo za nas in nočejo, da bi delali pretrdo, ker se jim smilimo. Kako se bomo pa preživeli v času sedanje draginje, na to pa ne pomislijo in rešitev tega vprašanja prepuščajo nam.

Tukaj smo večinoma sami "boljševiki" in "I. W. W." Kajti tako nas nazivajo bossi in kompanijski petolizniki in potem že mora biti res. Ko boss pride v rovin meri "mrtno" delo in delavce zahteva toliko, kolikor je v resnici zaslužil, ga bos takoj nahruili, da je preveč radikalen. Ko so nismo hoteli ukloniti zahtevam premogovnih družb, so vsi velepodjetniki pričeli vpiti, da "mo največji zločinec in da je stavkati največji zločin in da vsled tega morajo ljudje zmrzovati, žene in otroci stradati. Toda sedanje odiranje veleprofitarjev s pretiranimi cenami živil je pa menda največje dobro delo. Stotine in stotine teh odurokov nihče ne vidi, ubogega delavca pa takoj vsakdo vidi. Ne vidijo kako s pretiranimi cenami tirajo priprosto ljudstvo v obup, vidijo pa takoj delavca, ko zahteva nekoliko boljše plačo, da bi se zamogel vsaj pošteno preživeti.

Premogovni baroni so sedaj zopet tihi, ko je premog nagromaden na kupih, železniški vozovi napolnjeni s premogom in premogarji pričeli dobivati neprostovoljne počitnice. Premogarji so zahtevali da bi delali pet dni na teden in ti baroni so kar odločno zavrgli to zahtevo, češ, da ne bodo mogli producirati dovolj premoga, ako dovolijo to. Toda sedaj so pa pričeli rovi že obratovati samo po štiri in celo tri dni na teden.

Kot sem že omenil, so nagromadili velike kupe premoga in železniški vozovi polni premoga, toda kljub temu ga ljudstvo v velikih mestih ne more dobiti. Kje je tukaj vzrok? Premogarji bi radi delali, da bi se zamogli preživeti pošteno v sedanji draginji. Premogarji niso vzrok, da ljudstvo prezeba. Vzrok so premogovni baroni, ker hočejo na umeten način podražiti premog. Sedaj se jim ne smilijo otroci in ženske, ker morajo prezebat, ne smilijo se jim otroci in žene premogarjev, ker morajo "trdati, ker očene more dovolj zaslužiti. Ni jim ni mar, ako otroci zmrznejo, ko se gre za profit. Tudi nobenega sodnika ni nikjer, da bi izdal "inžunkn", da ne smejo gromaditi in zadrževati premog. Za to so vsi slepi.

In to se bo dogajalo toliko časa, dokler bodo delavci politično tako zaspani, kot so sedaj. Čas je že, da bi se delavci prebudili iz političnega spanja in se nekoliko brigali za politično stranko. Samo strokovno organizirani delavci ne morejo doseči vsega. Delavci morajo biti tudi politično organizirani, postaviti kandidate iz delavskih vrst in zanje tudi glasovati. Ni potreba misliti, da se bodo naši razredni nasprotniki brigali za nas in za naše pravice, ker to bi bilo nasprotno njihovim interesom.

Delavci, prebudite se, da ne bomo izgubili iz političnega polja. Organizirajmo se politično v delavsko stranko in glasujmo na dan volitev za delavske kandidate. Edino v tem je naša rešitev. Vse drugo so sama prazna in bedaste fraze. — Anton Ausich.

Farrel, Pa. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so precej slabe, kot so v splošnem v vseh industrijskih središčih.

V kolikor zamorem jaz soditi, je bila naša stavka izgubljena in da smo delavci poraženi. Borili smo se do zadnjega za naše delavske pravice. In kaj smo priborili? Ili moramo s trebmom za kruhom. Nekateri ne dobijo svojih starih prostorov in nekateri pa še sploh dela ne v prejšnji tovarni. Nekateri "prijatelji" so bili še toliko "usmiljeni", da so nas prav dobro "priporočili" pri delodajalcih.

Vatrajne stavkarje nazivljajo "boljševiki" in da prihajajo iz boljševiškega gnezda. Toda na

vse to se prav nič ne oziramo, ker vsi dobro vemo, da je vse to le izbruh enomisle jeze.

Po dobrem premišljevanju sem prišel končno do zaključka, da je to le mir pred viharjem in najbrže ne bo dolgo, ko se bo zopet pričel boj med jeklarskimi delavci in jeklarskimi magnati. Ako zadnji ne bodo izpregledali, kam vodi pot brezmejnega delavskega izkoriščanja. Vsakdo priznava, da so naše zahteve pravice in da smo popolnoma upravičeni do tega, kar smo zahtevali. Upam, vsaj da ne bo treba poseči po teh skrajnih sredstvih, in da se bo stvar mirnim potom poravnala. — Draginja nas tudi vedno bolj guli, plača je pa pičila in nikakor ne zadostuje.

Vsled zadnjega štrajka se je tukajšnja slovenska naselbina jako skregala, ker se je izselilo veliko rojakov v druge kraje za boljše delom in zaslužkom. Posebno se to občuti pri tukajšnji slovenski godbi, ker so se izselili nekateri dobri godbeniki. Zatorej opozarjam vse slovenske stariše, katerih sinovi imajo veselje do godbe, da jim dovolijo, da pristopijo k naši slovenski godbi. Da potrebujemo svojo lastno godbo, so menda vsi prepričani. Sedaj imamo precejšnje število dobrih godbenih instrumentov na razpolago.

7. februarja se vrši v tukajšnji naselbini veselice v korist tukajšnje slovenske godbe v starem slovenskem domu. Apeliram na vse Jugoslovane v tukajšnji naselbini in bližnji okolici, da se udeležijo te veselice v polnem številu. Zabava ne bo primanjkovala in postrežba bo v vsakem oziru najboljša in na razpolago bo vse, kar je le mogoče dobiti v sedanjem času. S tem bodate priporočili tudi slovenski godbi. Nihče naj ne pozabi na to veselico. — Član godbe Pliskó.

Joliet, Ill. — Sedanji čas so za meznega delavca slabši, ker se življenjske potrebe vedno bolj družijo in sedanja mezda, katero dobivamo, nikakor ne zadostuje. In draginja še vedno narašča. Kam bo to privedlo, se vedno izprašujemo, toda pravega odgovora nihče ne ve.

Ako se pa delavci organiziramo in zahtevamo boljše plačo in splošno izboljšanje delavskih razmer, nam pa vse nasprotuje. Ako se pa delavci poslužimo zadnjega sredstva, ki nam je na razpolago se pa kompanisti poslužijo vsakovrstnih nesramnih sredstev, s katerimi hočejo zlomiti odpor stavkarjev. Poslužujejo se skrajno nesramnih daži, katere razpošiljajo klečeplaznim "asopisom", poslužujejo se estnisti pretepačev, s katerimi hočejo na vsak način izvati nemire med organiziranimi stavkarji. Najmočnejše sredstvo za kompanije so pa javni uradi, v katerih so sami nasprotniki delavstva. Uradniki, ki so izvoljeni od ljudstva, bi morali delati za dobrobit ljudstva, torej tudi delavstva. Toda, delali so v dobrobit kompanistov, kar se je pokazalo ravno v tukajšnji naselbini za časa stavke. V drugih naselbinah, kjer se je vršil jeklarski štrajk, razumno, da tudi niso zastajali in v nekaterih so bili še celo v ospredju, v kolikor se tiče preganjanja stavkarjev, prepovedi svobode govora in zborovanja. Razbijali so z brutalno silo shode stavkarjev. En del cele te tragedije se je odigral tudi v tukajšnji naselbini. Zabranjeno je bilo namreč nabirati prostovoljne prispevke za božično darilo otrokom jeklarskih stavkarjev.

Najbolj zanimivo dejanje je pa bilo, in to bo tudi zapisano v zgodovini tega mesta, ko so se kompanisti ustrašili devetdesetletne sivblase žene, matere Jones, ki je prišla v to naselbino in imela namen vspodbujati stavkarje k vstrajnosti. Prepovedali so ji govoriti in odpravili so jo iz naselbine.

In kje moramo iskati vzrok vsega tega teptanja ustavnih pravic in svobode, ki je za vse enaka, za bogatine in reveže, za delodajalce in delavce? Saj je to zajamčeno v ustavi Zdr. držav?

Po mojem mnenju pri delaveh samih, kar se ne zanimajo dovolj za volilno pravico. Volilni listek je naše najboljšo orožje proti vsakemu brezmejnemu izkoriščanju od strani velepodjetnikov. Ni treba misliti, da bodo oni, ki so postavljani na volilno listo od naših zagriženih nasprotnikov delavci v naš dobrobit in parili, da se svoboda in ustavne pravice, katere jamči ustava Zdr. držav slehernemu državljanu, ne bodo teptale in napačno tolmachiše. Vsaka stranka dela samo za svoje lastne dobrobit. Nihče ne bo nikdar delal v korist svojega nasprotnika. Vsled tega je naša dolžnost, da se organiziramo politično, postavimo svoje lastne kandidate in za iste tudi glasujemo na dan volitev. Ravno letošnje leto je največje čas pomena za vse delavce, ker se vršijo volitve izredne važnosti. Voliti moramo javne uradnike v vse važnejše javne urade. Vsled tega se moramo pripraviti že sedaj in agitirati med tovariši, da se organizirajo politično in da bomo solidarno nastopili na dan volitev in kot razredno zavedni oddali naše glasove onim, katere bo postavila delavska politična stranka. Kdor pa glasuje na dan volitev za svojega političnega nasprotnika, je pa izdajalec svojih lastnih interesov in zada sam sebe najboljji udarec. S tem prizna, da je popolnoma zadovoljen s sedanji razmerami in temu ni nočel.

Udeležiti se volitev v polnem številu, glasovati za delavske kandidate in poslati zastopnike iz delavskih vrst v vse postavljajne zbornice, to je edina odprava sedanjega izkoriščanja. Rokaji delavci, premislite dobro vse to in potem pa delajte, kot vam velewa razredna dolžnost.

V tukajšnji naselbini je podlegel influenci in pljučnici rojak in brat Jožef Rubesa, član društva "Jolietška zaveznost" št. 115 SNP, katerega društva je bil večletni član. Bil je zelo marljiv in agilen član na društvenem prlju in vsled tega ga bomo zelo pogrešali. Društvo mu je priredilo dostojen pogreb in položilo na grob venec v zadnji spomin. Bódi mu lahka tuja zemlja.

Star je bil 43 let in doma iz Primorskega. Tukaj ne zapuša nobenih sorodnikov, v starem kraju pa enega brata in "estro".

Rojaki, pristopajte k podpornim društvom, ker ne veste, kje in kdaj vaa čaka nasreča. Pristopajte k "Slovenski narodni podporni jednoti", ker je ta organizacija najboljša in najmočnejša slovenska podporna organizacija. — J. More.

Kako je vojna spreminila delavsko gibanje v Ameriki.

(Studija industrijskega nepokoja po nevtralnem opazovalcu.)

(Konec.)

R. S. Baker je razdelil delavski nepokoj v Združenih državah v tri kategorije

1. Desno krilo Ameriške delavske federacije. V tem krilu so stari, konservativni unije, ki so se zvezi Gompersovi taktiki. Gompers je njihov voditelj. Ta skupina organiziranega delavstva je močnejša po številu in dasiravno ni prav nič revolucionarna, lahko postane mogočen faktor, ako uvidi, da se kršijo svobodščine organiziranega delavstva. To se je pokazalo pri železničarskih bratovščini, ki so tudi bile od svojega postanka konzervativne in politično nevtralne, toda lamsko leto so pričele boj za poddržavljenje železnice po Plumbovem sistemu. Sedanja politika podjetnikov in starih političarjev, ki slepo napadajo vse organizirano delavstvo, lahko požene to skupino v tabor radikaleev. Gompers na primer napadajo kapitaliste, kot je Gary, in senatorji (Pomerene, Sterling) v Washingtonu, češ da je "radikalec" čeprav je znano vsemu svetu, da je Gompers ves čas svoje kariere največji nazadnjak.

2. Levo krilo Ameriške delavske federacije, ki je nasprotno Gompersu in ki je organizirano Labor Party po "vzgladu" delavstva na Angleškem. Program te stranke je socialističen. Danes že ne ve nihče, kako močna je ta stranka, ali če se sodi po sentimentu na zadnji konvenciji Labor Party v Chicagu, ni dvoma, da bo stranka dobila v svoje vrste velik del ameriškega delavstva, ako ne večine.

3. Revolucionarne skupine. Semkraj spadajo Industrial Workers of the World in manjše komunistične, sindikalistične in anarhistične organizacije, ki so razširjene zlasti med inozemskimi delavci, toda število teh elementov je relativno zelo majhno in razdeljeno v razne frakcije, ki se tepejo med seboj.

Delavski napokoj je tukaj. Vse se velike spremembe v vodstvu in grupiranju delavskih organizacij; novi in radikalnejši voditelji prihajajo na fronto. Kaj se razvije iz tega gibanja, zavisí veliko od nastopa delodajalcev in političarjev v starih strankah. Ako se bodo nadaljevali indiskriminativni napadi na delavstvo in če bo vsak voditelj delavstva, čigar ideje se ne dopadejo "višjim", takoj nazvan "boljševik" in zaprt v ječo ali deportiran, tedaj bodo vsi delavski elementi pogrnani v radikalni tabor, v katerem se goje revolucionarne ideje. Ako pa bodo podjetniki in odgovorni faktorji postopali pametno, tedaj je možnost za nov konstruktivni epoh v ameriški industriji.

Baker je tudi posvetil precej prostora v svojih člankih kampanji za amerikaniziranje, katere so se lotili delodajalci na vseh kupcih in krajih Amerike. Bil je na sestankih v New Yorku, Chicagu in v drugih mestih, kjer so se delali merti za takozvano amerikaniziranje. Na nekem sestanku je glavni govornik predlagal, da naj tiska postava Zdr. držav v majhni knjižici in se razmnoži po deželi v milijonskih izvodih. Drugi žele, da se razširi znanje angleščine med naseljenici. Priporočajo se večerne šole in celo enurne šole v tovarnah. Nekaj takega so že poskusili v neki tovarni v Milwaukeeju, v usnjarski tovarni, v kateri je vpoletih 400 inozemcev, in pravijo, da se je šola obnesla. Učni tečaj je trajal devet tednov. Delavci so imeli vsak dan eno uro pouka v pisanju, čitanju in računstvu in družba jim je plačala tisto uro. Neko poročilo pravi, da je že okrog 500 tovarni v Ameriki pripravljenih ustanoviti tako šolo.

Ta sistem poučevanja angleščine je vsekakor bolji, kot pa večerne šole, v katere imajo ravno jeklarski delavci najmanj časa zahajali. Baker piše, da je govoril z nekim Srbom v Garyju, ki mu je dejal: "Očitno nam, da smo slabi Amerikanci. Kdaj pa imamo čas, da se naučimo angleškega jezika? Ali more delavci, ki gara po 12 ur dnevno pri plavžu, sploh imeti časa za obiskovanje večerne šole? Kaj pa pričakujete od nas?"

V Garyju imajo res dobre večerne šole, toda učitelj je dejal, da malo obiskovalcev izvrši polni tečaj. Nekateri so tako trudni, da zaspe med poukom.

Naseljenec seveda nič ne škodi, pač pa jim koristi, ako se uče angleščine — ali vsa ta kampanja za amerikaniziranje ne bo opravila industrijskega nepokoja?

Treba je zdraviti, ki poseže bolj globoko kot angleščina v glavne tujoceve.

Kaj se je pripovedovalo delavcem med vojno? Ali ni bilo rečeno, da se vrši vojna za demokracijo? Kje je zdaj demokracija? Da — kje je demokracija? Kje jo držite? Ali ni govoril Wilson o nekem demokraciziranju industrije?

To je, kar hočejo delavci, ameriški in tujerodni! V ameriške industrije mora priti demokracija. Industrijska avtokracija mora pasti. To je edino zdravilo, ki ozdravi delavski nepokoj.

BANDITJE PRIJELI.

Chicago, Ill. — Trije pridaniči so vstopili v prodajalno Sam Friedena in ga prisilili s samokresi, da jim je izročil šest in petdeset dolarjev. Frieden je takoj telefonično obvestil polbejo, ki je odpelala takoj detektive na sled banditov. Kakšnih deset minut kasneje po naznanilu policije, so detektivi prijeli tri zlikovce v neki biljardnici, v kateri je Frieden spoznal pridaniče, ki so ga oropali za denar. Pri njih so našli vpljenjen denar.

UBITI V ŽELEZNIŠKI ZASEKI.

Dankirk, N. Y. — Tri osebe so šle akoci železniški zaseki, v kateri so smešni pingi nagromadili visoke stene snega, ko je prišlo hal nepričakovano električni vlak. Bile so kot v pasti, umakniti se niso mogli nikamor, in vlak je nhl vse tri. Nesreča se je dogodila blizu Lambertoja, in ker je v zaseki ovinek, motorist ni mogel videti oseb.

Inozemstvo.

Prvi Čehi iz Sibirije prišli v Trst.

Trst, 29. jan. — Tukaj se je večera izkrcal s parnika prvi kontingent čeških vojakov, bivših ujetnikov v Rusiji, ki se vračajo iz Sibirije v dobavino. Vseh skupaj je 1300 mož in žene so se odpravljali s posebnim vlakom proti Pragi. S seboj imajo tudi sibirskega konjička z imenom "Sinja," ki je bil štiri leta z njimi in katerega bodo vodili v paradi v Pragi.

Stotnik Geppert, ki vodi transportacijo, je dejal, da se je vsa Sibirija dvignila proti Kolčaku zaradi njegove krutosti. Kar se tiče Rusije sploh, je rekel: "Če bi bil boljši, bi bil boljši, toda boljše bi se bode morali združiti z drugimi demokratičnimi strankami."

Norec je odredil "mobilizacijo" v Nemčiji.

Berlin. — Pred nekaj dnevi so vsi štabni častniki krom Nemčije prejeli odredbo, ki je izvirala iz vojnega ministarstva in je bila označena "strogo tajno." Odredba je določala, da morajo častniki, ki takoj prišli splošno mobilizacijo armade in pripraviti 600 letalec za bombe napade, ki bodo 1. marca prodrli zapadno mejo. Ko so častniki prišli k sebi vsled presenečenja, so izvedeli, da je "odredbo" podal bivši častnik, kateremu se je zmešalo. Zadnja sobota so ga poslali v blaznice. Vlada je odredila, da se "odredba" objavi v časopisih, da ne bo ententa sumila, da se morda res kuje kakšna mobilizacija.

Ženska volilna pravica v francoski zbornici.

Pariz. — Jules Guesde, socialistni veteran, je predložil v zbornici zakon za žensko volilno pravico in civilno, politično ter ekonomsko enakost z moškimi.

"Wilsonove ulice" izginjajo v Franciji.

Pariz. — Skoraj vse glavne ulice v mnogih mestih opustošene ga dela v Severni Franciji so bile pred enim letom prekršene v "Wilsonove ulice," toda danes ni niti ene več s tem imenom. Vse dotične ulice in ceste imajo zopet stara imena.

Zavezniki čete v gornji Šlesiji.

Kodanj. — Iz Vratislave javljajo, da je prvi kontingent zaveznikov čet dospel v gornjo Šlesijo, kjer so bo vrtil plebskit enkrat ta mesec.

Avstrija je dobila posojilo 30 milijonov v Holandiji.

Dunaj. — Avstrijska vlada si je izposodila 30 milijonov florinov od neke družbe na Holandskem in za to posojilo je zastavila tobačni monopol.

Industrijske homatije na Švedskem.

Stockholm. — Delodajalci v kovinski industriji so pred nekaj dnevi sklenili pogodbo z voditelji kovinskih organizacij, na kateri je imela prenehati stavka kovinarjev. Kovinarji se pa ne zmejnjo za pogodbo in stavkajo dalje ne oziraje se na voditelje. Delodajalci zdaj groze z izprtjem. Voditelji organizacij dolže boljše vike, da so krivi homatiji. Okrog 100.000 delavcev je prizadetih.

65 sinfajnovcev ostalo v zaporu na Irskem.

Dublin, 2. feb. — 65 vodilnih irskih republikanov je pridržanih v zaporih v Dublinu, Tipperaryju, Americku, Corku in v drugih mestih. Ostali, ki so bili aretirani zadnjo soboto, so izpuščeni. V soboto zvečer je bil napaden policijski saržent Wellwood v Linericku. Kroga mu je raznesla čeljust.

Ruska rdeča armada je danes najboljša na svetu.

Pariz. — Čingureanu, tajnik zunanjih zadev v Besarabiji, je dejal v nekem intervjuju, da je imel pred kratkim priliko ogledati si sovjetske čete na vseh frontah s posebnim Trockijevim dovoljenjem. Njegovo mnenje o sovjetski armadi je sledeče:

"Ako ruski boljševiki res mislijo invadirati Poljsko in osvojiti Varšavo, je ni sile, ki bi jih ustavila. Zavezniki so zelo napadno informirani o stanju rdeče armade v Rusiji. To je danes naj-

boljša in najmočnejša armada na svetu — v mnogih ozirih je boljše, kot je bila bivša nemška armada. Sedanja regularna sovjetska armada je nekaj popolnoma drugega, kakor je bila disorganizirana 'rdeča garda' pred dvema letoma. Sovjetski armadi zapovedujejo danes najboljši ruski generali, ki so prej služili pod čarjem in pomagajo jim mnogi bivši nemški častniki, veterani z veliko izkušnjo, ki znajo uveljaviti disciplino z železno roko. General Brusilov je ena glavnih sil v generalnem štabu rdeče armade. Svet se danes ravno tako moti o sili rdeče armade, kakor so se Angličani zmotili v burški vojni. Sovjetska Rusija lahko vrže vsakega na zapadno fronto poldrugi milijon vojakov, ki so dobro opremljeni, prehranjeni in oboroženi z mogočno artilerijo, katere je bila deloma ugrabljena Nemcem in deloma vilita v velikih Pušilovih arzenalih. Ni čuda torej, da raztrgane, gladne in slabo oskrbljene bele čete pod vodstvom privrženecv padlega carizma tope kot spomladanski sneg pod kolosalnim valjarjem rdeče armade, ki je v stanju meriti se z vsako armado, ki danes eksistira na svetu."

Avstrija pošlje Belo Kuna v Rusijo?

Dunaj. — Bela Kun in trije drugi ogrski komunisti so bili zadnji teden premeščeni iz Karlsteina v bolnišnico zaradi neke bolezn. Ogrska vlada je še sedmič poslala zahtevo, da se ji izroči Kun z ostalimi komunisti, ki so v Avstriji. Ogrska vlada je postala s svojimi zahtevami že bolj predrzna odkar so zmagali mo narkisti pri volitvah. Dunajska vlada vztraja, da ima pravico šteti politične begunce. Čujejo se glasovi, da se bo avstrijska vlada iznebiti nadaljnjih zahtev iz Budapešte s tem, da pošlje Kuna in druge ogrske komuniste v sovjetsko Rusijo.

Volitve v Nemčiji zopet odložene.

Berlin. — Kakor se poroča, namerava nemška vlada odložiti volitve za novi nemški parlament do prihodnjega septembra.

Ameriški vojni material na Poljskem.

Pariz. — Iz Varšave poročajo, da je dospel na poljsko sto vagonov vojnega materiala, ki ga je poljska vlada kupila od Združenih držav. Material sestoji večidel iz uniform in kap, ki so bile poslani v Francijo. Teh uniform in spodnjega zimskega perila je toliko, da Poljaki lahko občejejo 300.000 vojakov. Večina poljske armade je že zdaj v ameriških uniformah. V poljski armadi je okrog 70.000 prostovoljcev, ki so rojeni in naturalizirani državljani iz Amerike.

Ogenj v bivši cesarski palači na Dunaju.

Dunaj. — V petek ponoči je nastal ogenj v bivšem cesarskem gradu. Desno krilo palače je uničeno.

Ameriške vesti.

MIROVNA POGODBA SEM, MIROVNA POGODBA TJE.

Washington, D. C. — Kot dolga nit se vlečejo poročila o sprejemanju in nesprejemanju mirovne pogodbe, odkar je prišla na dnevni red v senatu. Če danes poročajo, da bo mirovna pogodba sprejeta na podlagi kompromisa, tedaj prav zanesljivo poročajo prihodnji dan, da so se pogajanja za kompromis razbila.

Zdaj se širi govorica, da je viskont Grey, britski poslanik v Združenih državah, napisal pismo, v katerem naznanja, da bo Velika Britanija sprejela Lodgovo pridržke iz tega pisma kujejo opozitlonale sklepe, da je položaj ugoden zanje Senator Lodge, ki vodi opozitijo, pa ne mara komentirati Greyjevega pisma, ampak se ravna po izreku, da je molčanje zlato, govorjenje pa srebrno. Mesto njega so pa drugi senatorji bolj zgovorni in posmeveveda razlaga vsak po svoje. Dozdaj pa faktično nihče ne more povedati, kdaj bo mirovna pogodba sprejeta in če bo sprejeta z Lodgovimi pridržki ali pa brez njih.

AMERIŠKE TVRDEKE TRŽIJO S SOVJETSKO RUSIJO.

Kupčije so bile sklenjene za več milijonov dolarjev.

Washington, D. C. — Ludwig Martens, poslanik sovjetske Rusije, je predložil senatnemu odseku dokaze, da so ameriške tvrdke sklenile z njim pogodbe za dobavo blaga, ki je vredno par sto milijonov dolarjev. Dozdaj so krožile le govorice, da so razni ameriški trgovci in industrijalet pri volji zalagati Rusijo z raznim blagom, če plača blago z dobrim denarjem. Zdaj je pa dokazana reč, da te govorice niso bile prazna reč, ampak da so bile kupčije res sklenjene.

Hardwick, zagovornik Martensa, je predložil te pogodbe senatnemu odseku, tako da so se senatorji lahko prepričali, da so resnične. Največje naročilo je prejela Lehigh Machine kompanija v Lehightonu, Pa., in sicer za štiri in pol milijona dolarjev. Na to slede druge tvrdke, ki so prejete naročila, za tri ali pa dva milijona dolarjev. Naročeni so čevlji, obleka, stroji in tudi mesarji v Chicagu so prejeli naročila za razne jestvine. Tako je na pr. mesarska tvrdka Morris & Co. prejela naročilo za petdeset milijonov funtov raznih živil.

Vse pogodbe so seveda imele vpisano določbo, da pogodba postane veljavna, če državni departament da dovoljenje za izvoz. Po izjavi Martensa, poslanika sovjetske Rusije, ima sovjetska vlada pripravljene okoli pol milijarde dolarjev zlata za trgovino s tujecstvom. Kadar bo državni departament dal dovoljenje za izvoz blaga v sovjetsko Rusijo, je pričakovati mogoče še večja naročila na stroje in drugo blago.

AMERIČANI SE NASELJUJEJO NA KANADSKIH FARMAH.

Ottawa, Ont. — Ko je izbruhnila svetova vojna, se je ustavilo izseljevanje Američanov na kanadske farme. Zdaj je pa zopet to naseljevanje oživelo. V dvanajstih mesecih, ki so končali z zadnjim novembrom, je prestopilo kanadsko mejo 114.768 izseljenikov, od katerih je 52.141 izseljenikov prišlo iz Združenih držav. Izvedenei cenijo, da so ameriški izseljeniki odnesli s sabo sedemdeset milijonov dolarjev v gotovini.

Kanada potrebuje farmarje, farmarske delavce in domače delavce. Dne 24. decembra je svet ladal odredbo, da morajo rokodelci in industrijski delavci, ki vstopijo v Kanado pred 31. marecem, imeti s sabo \$250, ko dosepejo na svoj cilj. Če so izseljenici oženjeni, morajo poleg tega denarja imeti s sabo še \$125 za vsakega otroka nad osemnajstim letom in \$50 za vsakega otroka med petim in osemnajstim letom.

Prav zanesljivo se letoarje spomlad potruditi Kanada, da dobi večje število farmarjev iz Združenih držav. Ali ravno tako zanesljivo se bo precej farmarjev in industrijskih delavcev odzvalo temu klicu, kajti med industrijskimi delavci je mnogo takih, ki žele postati farmarji. Vzroke za to iseljevanje je iskati v prohibiciji in ker se v Združenih državah premalo stori, da bi se industrijski delavci naseljevali na farme, ki so sili dela v industriji.

Kanada je seveda v ugodnem položaju, ker ima še na milijone akrov deviške zemlje. Take zemlje je še precej v Združenih državah, ki pa ima visoko ceno, če je rodovitna, ali je pa preveč oddaljena od železniške postaje.

Če bi se merodajni faktorji v Združenih državah bolj pobrigali za naseljevanje na kmetije, tedaj bi marsikateri Američan, ki se je namenil v Kanado, ostal v Združenih državah in bi se ne brigal za vabljive oglase, ki prihajajo za naseljevanje na ondodnih zemljah.

OLANI I. W. W. SPOZNANI KRIVIM.

Tacoma, Wash. — Tukaj je stalo 36 članov I. W. W. pred sodiščem obtoženih kriminalnega sindikalizma. Porotniki so jih spoznali krivim. Porotniki so izrekli, da naj jim sodišče da milostno sodbo. Ko so jih odvedli zopet v svoje celice, je eden obtoženecv zapel pesnico, drugi so ga pa spremljali.

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravske.

(Nadaljevanje.)

V slučaju, ko bi Hovanski odstopil, bi se zakrilo tudi polje njegove delavnosti in tako bi izgubila poslednja nadeja na objavljenje svoje moči. Ko bi pa kralj Kazimir sklenil zvezo ter odinil na Švede, takrat bi se utegnula sreča nakloniti celo na njegovo stran.

Hetman je v resnici dobival tudi ugodne novice. Uspeh Švedov je nadkriljeval vse nadeje. Vojvodstva so se podajala drugo za drugim; v Veliki Poljski so Švedje gospodarili tako, kakor v Švedski. V Varšavi je zapovedoval Radziejewski, Mala Poljska se tudi ni upirala in Krakov je bil gotov, udati se vsako minuto. Kralj, zapuščen od vojakov in plemstva, je z izgrbljeno nadejo bežal v Šlezijo, in sam Karol Gustav se je čudil, da je tako lahko zlomil to moč, ki se je doslej vedno zmagoslavno vračala iz bojev proti Švedom.

Toda uprav v tej lahkoti je videl Radzivil nevarnost zase, ker je čutil, da po sreči zaslepljeni Švedje ne bodo računali z njim, slasti ker se ni pokazal tako mogočen na Litvi, kakor so to mislili vsi, ne izvzemši njega samega.

Ali mu da v takem slučaju kralj Litvo, ali vsaj Belo Rusijo? Ali ne bo hotel raje s kakim okrajem ljudovlade pomiriti večno gladnega soseda, da bo imel proste roke v ostali Poljski?

To so bila vprašanja, ki so neprestano vznemirjala Radzivilovo dušo. Dneve in noči je prebil v neprestanem nemiru. Misli si je, da bi Pontus ne smel ravnati, njim tako prezirljivo, ako ne bi vedel, da odobri kralj to njegovo ravnanje, ali, kar je še huje, ko bi ne dobil od njega nikakih navodil.

"Dokler hom stal na čelu nekoliko tisoč mož broječe vojske," si je mislil hetman, "me bodo še vedno upoštevali; toda kadar mi zmanjka denarja ter se razkrope najeti polki na vse strani — kaj pa potem?"

Medtem ni bilo dovolj dohodkov iz njegovih ogromnih posestev, pa še ti niso dohajali to čno, kajti večina teh posestev, ki so se razprostirala po vsem Litvakem do kijevskega Podlesja, je bila opustošena. Kar pa se tiče podleških posestev, so ta že davno oplenili zavezniki. Časih se je zdelo knezu, da leti v propast. Od vsega njegovega truda in spilet mu je ostalo samo ime izdajalca in ničesar drugega.

Vrhu tega ga je časih tudi strašila smrt. Vsako noč se mu je prikazovala pred zavesami njegove postelje, migala mu z roko ter ga vabila s seboj — v temno brezno neznane večnosti.

Ko bi bili stal na vrhuncu slave, ko bi si mogel tako vneto zaželeno krono deti vsaj za en dan na svojo glavo, pa bi se ne bil ustrašil tudi te prikazni. Toda umreti osramočen ter nakopati si preziranje ljudi, to se je zdelo osebnemu magnatu trpko kakor strup.

Kadar je bil sam, ali v navzočnosti svojega ljubljeneega zvezdogleda, kateremu je vse verjel, se je večkrat prijel za glavo ter govoril z zamolklim glasom:

"Gorim! gorim! gorim!"

V takem položaju se je pripravil na pohod na Podlesje, kar jim nakrat dojde vest, da je knez Bogoslav že došel iz Tauroga. Na to novico je knez nekako odšel, kajti knez Bogoslav je donesal s seboj mladost in slepo vero v bodočnost. V njem bi se, mela obnoviti moška veja Radzivilov: zanj je on deloval in se toliko trudil.

Ko je hetman izvedel, da Bogoslav prihaja k njemu, mu je hitel iti naproti, ker pa šega tega ni dopuščala, da bi starejši brat hodil naproti mlajšemu, je poslal knez ponj zlato kočijo ter ves polk pod poveljništvom Nevjarovskega. Poleg tega je ukazal streljati iz topov, nahajajočih se v nasipu, zgrajenem po Kmiticu, — ali skratka, sprejel ga je kakor samega kralja.

Ko sta brata po ceremonijalnem pozdravu ostala končno sama, je jel Jan objemati Bogoslava.

"S tvojim prihodom se mi je takoj vrnilo zdravje, moč in mladost!" je zaklical, drže ga objeteja.

"Kaj vam je, vaša knežja svetlost?" je vprašal Bogoslav ter pozorno pogledal kneza Jana.

"Ne vikajaje se, ko sva sama," saj naju nihče ne sliši. . . . Kaj mi je? Bolezen me je spopela, da se naposled zvalim kakor trohnelo drevo. Toda nič za to. Ali je zdrava moja zemlja in hiša?"

"Odpotovali sta iz Touroga v Tizio. Zdravi sta obe, zlasti Marica cvete, kakor razvit cvetlični popok; to bo prava roža, kadar se povsem razvije. . . . Vraga! Lepših nog nobena nima in lasje ji segajo že mimo pasu."

"Ali je ona res tako zala in tebi všeč? Nu, tem bolje. . . . Sam Bog te je navdahnul k temu, da si prišel semkaj. . . . Takoj mi je postalo lažje pri sre. A kakšne novice mi prinašaš? . . . Kaj počne mejni grof?"

"Saj že veš, da je sklenil zvezo s pruskimi mesti?"

"Vem!"

"Samo da mu dosti ne zapajo. Gdanske ni hotelo sprejeti njegove posadke. . . . Nemci imajo dober nos."

"Tudi to vem. Ali mu nisi pisal? Kaj on misli o nas?"

"O nas. . . ." ponovi razmišljen. Bogoslav ter jame ogledovati sobo; na to vstane. Vojvoda si je mislil, da nečesa išče, toda poslednji je stopil k zrealu, stoječemu v kotu sobane ter se jel s palčema tipati po obrazu.

Kašelj Severa's Balsam for Lungs

navadno sledi za influenzo ali gripo, prehlajenjem, bronkitami in oslovskim kašljem. Je zelo nepovolen in slab simpton in moral bi se seveda takoj paziti, da se ne razširi pri bolniku.

(Severov Balsam za pluća) se zelo priporoča za zdravljenje kašlja v vseh slučajih. Ta je namenjen, da zdravi membrano v grlu, odžene za grlenost, ustvarja lažje dihanje in prežene kašljem napad. Je zelo okusen za živanje in otroci kakor odrasli ljudje ga ljubijo. Poskusite. Cena samo 25 in 50 centov in 1 ali 2 centa davek.

Gripa se sedaj skoro dnevno prikazuje vsespovod. Pride neprigakovano in tudi ne zapusti tako hitro. Močna zmes se potrebuje, da se to odžene, in to je Severa's Cold and Grip Tablets (Severove tablete zoper prehlad in gripo) navadno zelo pomagajo. Te se priporoča tudi pri influenzi, prehladu in za gripo. Poskusite. Cena 30 centov in 2 centa davek.

Hripavost je eno prvi znamenje, da ste se prehladili. Ni le neprijetno temveč daje tudi bolečine. Grgrajte v grlu s Severa's Antiseptol (Severov Antiseptol), kateri ozdravi bolne prostore in prežene bolečine. Uprabljal naj bi se tudi pri izpiranju nosa, pravilno raztopljen. Poskusite. Cena 35 centov in 2 centa davek.

Zaprtnica je navadno varok veliko drugih bolezn. Navadno se jo spozna ko prihajajo razne bolečine in to so vzroki, da bi se morali vrediti vaša čreva, s tem da se prične rabiti Severa's Balsam of Life (Severov življenjski balsam), ki je poznan, da pomaga v takih slučajih kot zaprtica in zabranost črev, ter se uporablja kot pomoč drugim zdravilom. Cena 85 centov in 4 centa davek.

Čista kri je glavno za naš dobrobit. Ako je kri nečista, slabotna in brezbarvna to škoduje vsem sistemom in vi potrebujete tonike. Vzemite Severa's Blood Purifier (Severov kričistilec) ki je poznan, da prežene izpahke, turove itd, ki so nastali vade nečiste krvi. Cena \$1.25 in 5 centov davek.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebo obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

NAUČITE SE IZ SKUŠNJE DRUGIH.

kako imate verovati seba.

Veliko tujcev v New Yorku je bilo obsutih od takih ljudi, ki se pozivljejo, da so profesionalni v teh delih. Da obvarujete sami sebe pred takimi ljudmi, je zelo umestno, da se prej prepričate pri The Central Mercantile banki v New Yorku, katere princip je varovati pred zgubo obresti in pri pošiljanju denarja v Evropo, mnajvo denarja, prijeti z novo vlogo, kupovanju parobrodskih listkov, preakrbiti potni list, plačevanju davka in enakih stvarih, ki so vam v korist.

Ako želite prihraniti vaš trdo prislužen denar, je torej v vašo korist, da se poslužite gornjih navodil in pišete na

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK.

60 Fifth Ave., New York, N. Y.

ROJAKI!

Zadnja opošiljatev je odšla že dne 17. januarja t. l. in s katero se je odpejal tudi član naše tvrdike Mr. Leo Strukel.

Mr. Leo Strukel ostane po naših opravkih v Jugoslaviji do dne 1. maja t. l. za to je čas, ako kdo hoče kaj poslati za velikončne praznike svojcem v stari kraj in jim pravočasno pomagati. Torej naj takoj pošljejo zaboje na nas, ker iste opošiljemo iz New Yorka vsakih 14 dni v Jugoslavijo.

STRUKEL & HORAK

European Trading Export Co., 88 Ninth Ave., cor 16 St., New York, N. Y.